

N:o 135.

Af Herr A. Adlersparre: Angående underdanig skrifvelse om ändring i det nya aflöningsättet vid Kongl. Flottan.

Vid 1873 års riksdag biföll Kongl. Maj:t, genom då aflåten nådig proposition rörande Femte Hufvudtiteln, en föregående Riksdags underdåniga anhållan om ändring uti en några år förut af båda statsmakterna fastställd anordning inom rikets sjöförsvär. Detta nådiga tillmötesgående berättigar till den vissa förhoppning, att Kongl. Maj:t lika nådigt skall upptaga den underdåniga skrifvelse jag härmed tillåter mig vördsamt föreslå Riksdagen att aflåta.

Denna min motion afser nemligen, att Riksdagen, behjertande det tillstånd af oro och bekymmer, som framkallats af det förliedet år beslutade aflöningsättet för Kongl. Flottans aktiva officerspersonal, i underdanig skrifvelse måtte anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga till nådig pröfning huruvida icke den ändring uti bestämmelserna för sagda aflöningsätt kunde ske, att hvarje officer, som icke åtnjuter permission eller semester, erhöle likasom tillförene fast lön och tjenstgöringspenningar (eller dagaflöning), hvilka endast Kongl. Maj:t och Riksdag gemensamt kunde tillerkännas någon rätt att indraga eller minska. Den nya lönestaten för Kongl. Flottan gifver icke löntagaren en sådan säkerhet. Enligt densamma utgå officerarens löneförmåner i fast lön samt en *vilkorlig* dagaflöning, hvars åtnjutande är helt och hållet beroende af chefens godtycke. Ett sådant aflöningsätt måste anses vara principiellt förkastligt.

Några få fakta äro tillfyllest för att ådagalägga beskaffenheten af den makt, som genom detta nya aflöningsätt tilldelats en corps-chef.

Officeraren befinner sig å stationen, har hvarken permission eller semester och är icke heller sjukrapporterad, utan står uteslutande till statens

tjenst. Under sådana förhållanden erhöll han, enligt förr gällande lönestater, en efter sin grad bestämd lön och lika bestämda tjänstgöringspenningar, hvilka icke kunde honom frantagas eller förminkas. Enligt den nu fastställda nya lönestaten är det, såsom nyss nämndes, endast lönen som är fast, hvaremot det står chefen fritt att fränhålla honom hans dagaflöning, genom att icke använda honom i tjensten.

Sålunda kan en officer, om chefen så vill, i årsinkomst erhålla endast den fasta lönen; eller också, om chefen är honom bevågen, samma lön med tillägg af 365 dagars dagaflöning. Denna af godtycket beroende skillnad är betydlig.

En underlöjtnants fasta lön är under året	600 kr.
med dagaflöning hela året	1,330 „
Löjtnants fasta lön	1,200 „
med dagaflöningen	1,930 „
Kaptens af 2:dra klass fasta lön	1,800 „
med dagaflöningen	2,895 „
Kommendörkaptens af 2:dra klass fasta lön	3,500 „
med dagaflöningen	4,960 „
Kommendörs fasta lön	6,000 „
med dagaflöningen	7,825 „
Amirals fasta lön	8,000 „
med dagaflöningen	10,190 „

Aflöningsens olikhet jemnas i någon mån om den nu aflättna nådiga propositionen angående *half* dagaflöning bifalles; men godtycklighetsprincipen kvarstår oförändrad.

När nu förra årets lönereglering icke afsåg annat, än att officeraren i årsinkomst skulle erhålla hvad som fordrades för att kunna lefva utan ekonomiskt betryck (se Kongl. Maj:ts proposition N:o 1 vid förra årets riksdag Bil. 4 b, sid. 26) och följaktligen den *fasta lönen med dagaflöningen* så afvägdes, att detta behöf, men icke något derutöfver, uppfyldes, så kan ju fasta lönen ensam icke gifva skydd mot ekonomiskt betryck. Och åter häraf följer, att när chefen kan innehålla dagaflöningen, så eger han makt att sätta sin underhafvande på sådan aflöningsförknappning, att hyad som återstår icke är nog att betäcka de nödvändigaste lefnadsbehofven.

En så beskaffad aflöningsstat kunde icke annat än väcka motvilja. Också finner man af Bil. 4, sid. 94, till Kongl. Maj:ts nu aflättna nådiga proposition N:o 1, att af 127 officerare 95 vägrade att ingå på densamma. Sedan dess hafva förhållandena icke förbättrats. Sådana åtgärder äro nemligen vidtagna, att officerarne finna sig tvungne att ingå på den nya staten. Så togs dyrtidstillägget från dem hvilka gäfvo ett vägrande svar (se vidare

här om i Herr Lindmarks motion N:o 34), och ytterligare kommo sådana föreskrifter, att om officer i tur till befordran fortfor att neka till öfverflyttning på nya staten, skulle han med erhållen högre grad kvarstå i sina förutvarande löneinkomster: befordran medförde icke högre lön.

Få officerare äro i den lyckliga ekonomiska ställning, att de kunna underkasta sig en sådan pekuniär förlust, hvarföre de nu nödsakas att, när de komma i tur till befordran, underkasta sig det för dem förhatliga nya aflöningssättet. Men af detta långsamma öfverflyttande följer först och främst, att pensionsväsendets ordnande kommer att många år försenas, samt vidare, hvad värre är, att officeraren, när han inkommit på den nya lönestaten, sättes i ett för en sjelfständig man alltför kämbart beroende af sin chefs godtycke, och, å andra sidan, att chefen blottställes för frestelsen att utöfva favoritism och mannamån. Det goda man skulle kunna tänka sig af detta nya aflöningssätt är af en så underordnad betydelse emot den demoralisation detsamma kan medföra, att det icke ens förtjenar att nämnas.

En officerscorps, likasom hvarje annan del af rikets tjenstemannapersonal, har inom samhället en alltför inflytelserik ställning, så i socialt som rättsligt hänseende, för att formas efter ett sådant godtycklighets-system.

På grund af hvad nu här blifvit framställt tillåter jag mig vördsamt hemställa:

att Riksdagen aflåter underdänig skrifvelse med anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes taga under nådig pröfning huruvida den ändring kunde ske uti bestämmelserna vid den nya aflöningsstaten för Kongl. Flottans aktiva befäls- och underbefälspersonal, att, utan ökning i statsanslaget, hvarje officer och underofficer erhåller fast lön samt, då han icke åtnjuter permission eller semester och icke af sjukdom hindras fullgöra sin tjänst, oafkortade tjänstgöringspenningar eller dagaflöning, hvilka ingen embetsmyndighet efter godtycke kunde minska eller honom frånhålla; samt, om en sådan ändring vinner nådigt bifall, att Kongl. Maj:t täcktes till nästa Riksdag derom aflåta nådigt förslag.

Stockholm den 7 Februari 1877.

A. Adlersparre.